

April

DOGADA.II OPŠTEG KARAKTERA

1. april — CK KPJ uputio divizijskim komitetima KPJ pismo o izboru slušalaca za viši partijski kurs, naglasivši pri tom da oni moraju imati izvesnu predspremu iz marksizma-lenjinizma, i da ga mogu posećivati i pojedini vojni ili partijski rukovodioci iz divizija, brigada ili bataljona, da bi kasnije uspješnije vršili svoje funkcije.
- ». april — Vlada SSSR-a uputila izbegličkoj vladi Kraljevine Jugoslavije notu sa zahtevom da se javno ogradi od saradnje četnika sa okupatorom i da naredi Draži Mihailoviću da, u interesu antihitlerovske koalicije, raspusti četničke odrede u Crnoj Gori i Hercegovini.
- f april — Vrhovni komandant NOV i POJ Josip Broz Tito naredio Stabu 1. bosanskog udarnog korpusa NOVJ da u centralnu Bosnu uputi potrebne snage radi dejstva na komunikaciji Sarajevo — Bos. Brod.
- Vrhovni komandant NOV i POJ Josip Broz Tito uputio Stabu 1. proleterske udarne divizije NOVJ uputstvo o taktičko-tehničkim pripremama za forsiranje r. Drine.
- April p. — Vlada Vel. Britanije uputila direktivu svom ambasadoru u Moskvi: da kod vlade SSSR-a preduzme korake da bi se rešilo pitanje sukoba četnika i partizana.
6. april — Izbeglička vlada Kraljevine Jugoslavije uputila vladi Vel. Britanije pismo u kome poriče saradnju četnika sa okupatorom.
- Izbeglička vlada Kraljevine Jugoslavije, pod formom poziva na referisanje, opozvala svog poslanika iz Moskve, što je značilo privremeni prekid diplomatskih odnosa sa SSSR-om.
7. april — Vrhovni komandant NOV i POJ Josip Broz Tito izdao naredenje o načinu snabdevanja jedinica NOV i POJ, naglašavajući da se ono može vršiti putem ratnog plena, konfiskacijom imovine izdajnika i narodnih neprijatelju, dobrovoljnim prilozima i rekvizicijom.
10. april — VS NOV i POJ uputio šest rukovodilaca u šavnički i četiri u kolašinski srez sa zadatkom da se, pre dolaska jedinica 2. proleterske udarne i 3 udarne divizije NOVJ. povezu s partizanskim grupama na terenu, da mobilišu ljudstvo i formiraju jače pozadinske jedinice za razbijanje četničkih snaga i da organizuju narodnu vlast u tom kraju.
11. april — Vrhovni komandant NOV i POJ Josip Broz Tito preimenovao Majevičku grupu udarnih bataljona u Majevičku NOU brigadu (kasnije: 1 pa 15. majevička NOU brigada).
12. april — Po naredenju VS NOV i POJ rasformirana 9. divizija NOVJ, a ljudstvom njene 4. i 5. brigade popunjene 1, 2. i 3. dalmatinska NOU brigada.
13. april — Vrhovni komandant NOV i POJ Josip Broz Tito naredio GŠ NOV i PO za Hrvatsku da energično nastavi čišćenje svoje teritorije od kvislinških formacija.
- April p.p. — Ambasador Vel. Britanije posetio u Moskvi ministra spoljnih poslova Vjačeslava Molotova, koji je u razgovoru o odnosima između čelnika i partizana naglasio da vlada SSSR-a ne može uticati na VS da se NOV i POJ izmire sa četnicima, jer je to stvar naroda Jugoslavije.
- April s. — Izbeglička vlada Kraljevine Jugoslavije pozvala na konsultovanje u London svog ambasadora iz Vašingtona i stavila mu u zadatak da kod vlade SAD traži zaštitu za četnički pokret.
- April d.p. — U Brinju, po naredenju VS NOV i POJ, od ti. i 14. brigade NOV i PO Hrvatske formirana 13. divizija NOVJ.

april 1943.

BOSNA I HERCEGOVINA

17. april — Kod s. Rudišta (blizu Zvornika) spustila se padobranima prva od tri grupe savezničkih diverzanata, sastavljena od jugoslovenskih iseljenika iz Kanade.
18. april — Vrhovni komandant NOV i POJ Josip Broz Tito naredio Stabu 3. udarne divizije NOVJ da, ofanzivno djelujući središnjim delom Crne Gore, izbije na prostoriju Savnik — Boan i na oslobođenoj teritoriji vrši mobilizaciju i organizuje narodnu vlast.
19. april — Delegat CK KPJ Miladin Popović poslao CK KPJ izveštaj o tome kako CK KP Albanije sprovodi u život zadatke koje mu je postavila Kominternu. Naglašeno je da su svi članovi upoznati s novom linijom, da su izvršeni izbori novih mesnih komiteta i delegata za I. zemaljsku konferenciju i okružne konferencije, kao i da je održana I zemaljska konferencija.
20. april — Nemačka Vrhovna komanda upoznala nemačko Ministarstvo inostranih poslova da se priprema operacija protiv »Titovih snaga* koje su preko r. Drine i r. Neretve prodrle u Crnu Goru i Sandžak.
- 20/21. april — Kod Brinja se spustila padobranima druga grupa savezničkih diverzanata.
22. april — Draža Mihailović, uz pomoć vlade NDH, izradio elaborat o tobožnjim zverstvima partizana i uputio ga vladi V. Britanije, misleći time da opravda saradnju četnika sa okupatorom i svoju izjavu da su mu jedini neprijatelji partizani i muslimani.
- 22/23. april — Na Kravsko polje padobranima se spustila prva grupa savezničkih posmatrača koje je u VŠ NOV i POJ uputila Vrhovna komanda savezničkih snaga za Srednji istok.
22. april — Vrhovni komandant NOV i POJ Josip Broz Tito dao GŠ NOV i PO za Hrvatsku direktivu o pravilnom postupku prema savezničkim padobrancima koji su se noću 20/21. aprila spustili kod Brinja.
27. april — U Londonu otpočela dvodnevna sednica izbegličke vlade Kraljevine Jugoslavije. Razmotrivši svoj položaj i međunarodnu situaciju, vlada je rešila da do maksimuma razvija prijateljske odnose sa SAD i zaključi što povoljnije vojne i političke ugovore o posleratnoj pomoći i obnovi Kraljevine Jugoslavije; da vlada Vel. Britanije predloži vojni savez o uzajamnoj pomoći; da s vladom Grčke zaključi ugovor o uzajamnom potpomaganju u ratu i miru; da s vladom SSSR-a razvija prijateljske odnose. Takođe je odlučila da jednom deki, racijom zagarantuje demokratske tekovine i objavi da će Kraljevina Jugoslavija biti federacija Srba, Hrvata i Slovenaca pod centralnom vladom i dinastijom Karadorđevića.
- April — Nemačke pešadijske divizije u Jugoslaviji: 704. 714. 117. i 718. preformirane i preimenovane u 104. 114. 117. i 118. lovačku diviziju.
- Izvršni odbor AVNOJ-a dao izjavu u kojoj pobija tvrdnje kralja Petra II Karadorđevića (u intervjuu londonskom listu Sandej di Speč-0 da je Draža Mihailović centralna figura u borbi jugoslovenskih naroda protiv okupatora. Izvršni odbor govori o saradnji četnika sa okupatorima, te ponovo poziva saveznike da pošalju zajedničku misiju koja će se na licu mesta uveriti u istinitost njegove izjave i u netačnost tvrdnje kralja Petra II.
- Vrhovni komandant NOV i POJ Josip Broz Tito pohvalio jedinice 1. proleterske udarne brigade 1. proleterske udarne divizije NOVJ za pokazanu hrabrost i čvrstinu u borbama kod s. Glavatičeva, Kalinovika i prilikom forsiranja r. Drine i u borbama protiv italijanskih jedinica na odseku r. Drina — Cajniče.
- Vrhovni komandant NOV i POJ Josip Broz Tito pohvalio jedinice 2. dalmatinske udarne brigade 2. proleterske udarne divizije NOVJ za izvršene zadatke i pokazanu hrabrost prilikom forsiranja r. Drine.
- Pri VŠ NOV i POJ formirana Komisija za suzbijanje pete kolone i terorizma, čiji je zadatak da otkriva špijune i petokolonaše i da štiti narod od četničkog i ustaškog terora.

BOSNA I HERCEGOVINA

1. april — Delovi nemačke 114. lovačke i 187. rezervne divizije, sa domobranskom 3. brdskom brigadom i četnicima, u pet napadnih kolona, podržanih avijacijom i artiljerijom, iz San. Mosta, Bos. Novog, Bos. Krupe i s. Otoke otpočeli podgrmečku operaciju »Rujišak« s ciljem da razbiju 4. udarnu diviziju 1. bosanskog udarnog korpusa NOVJ. U osmodnevnom borbama neprijatelj je odbacio 12. NOU brigadu i delove 2. krajiške NOU brigade i prokrstario Podgrmeč, ali se glavnina 4. udarne divizije

izvukla ispod udara i održala u Podgrmeću. Između ostalog, izgubljen je jedan top i 4 mitraljeza. U s. V. Rujiškoj poginula je član OK KPJ za Podgrmeć Vahida Maglajlić, narodni heroj.

- Na pl. Trusini Udarne grupa bataljona (2. i 5. bataljon) 10. hercegovačke udarne brigade 3. udarne divizije NOVJ prodrla u južnu Hercegovinu kroz položaje delova četničkog Trebinjskog korpusa. U desetodnevnim borbama ona je, sa Južnohercegovačkim NOP odredom, zauzela Ljubinje, napala Stolac, razbila više grupa četničkog Trebinjskog korpusa i prokrstarila niz sela u Dabru i Popovom polju. U borbi protiv četnika na Oblom brdu (pl. Sniježnica) poginuo je komandant Sitničkog bataljona Južnohercegovačkog NOP odreda Risto Vreća, narodni heroj.

- 2. april**
- Jedinice 3. udarne divizije NOVJ, sa 4. proleterskom udarnom brigadom, razbile Gatačku i Golijsku brigadu četničkog Nevesinjskog korpusa i manje delove domobranske 6. pešadijske divizije i zauzele Gacko.
 - Drugi bataljon 8. krajiške udarne brigade 4. udarne divizije NOVJ zauzeo Bužim (kod Cazina).
- 2/3. april**
- Delovi 3. udarne divizije NOVJ potisli razbijeni četnički 2. zetski leteći odred i zauzeli Avtovac.
- 3/4. april**
- Udarne grupa bataljona (2. i 5. bataljon) 10. hercegovačke NOU brigade 1 Južnohercegovački NOP odred razbili četničku posadu i zauzeli Ljubinje.
- 4. april**
- Dva bataljona ustaške 5. brigade potisli manje delove 5. udarne divizije NOVJ i zauzeli Glamoč.
- 4/5. april**
- Udarne grupa bataljona (2. i 5. bataljon) 10. hercegovačke NOU brigade i Južnohercegovački NOP odred napali italijansko-četničku posadu u Stncu, prodrli delom snaga u grad i razoružali jodnu četničku četu
- 5. april**
- U s. Suhom Polju (kod Bijeljine) Grupa vojvodanskih udarnih bataljona i delovi Majevičkog NOP odreda u zasedi razbili ojačani 2. bataljon domobranskog 6. pešadijskog puka. Poginulo je 11, ranjeno 33 1 zarobljeno 185 domobrana, a zaplenjeno 2 topa, 2 minobacača, 5 mitraljeza, 11 p. mitraljeza i 58 pušaka i automata.
- April p.**
- U s. Sokolovićima (kod Sokolca) održano savetovanje članova GŠ i PK KPJ za Bil-1. Oblasnog komiteta KPJ za istočnu Bosnu i Štaba Grupe vojvodanskih udarnih bataljona, na kome je, u cilju objedinjavanja komande nad svim jedinicama NOV i POJ u istočnoj Bosni, Štab Grupa vojvodanskih udarnih bataljona (kasnije Štab 1. vojvodanske NOU brigade) proglašen Operativnim štabom za istočnu Bosnu, te su pod njegovu komandu stavljeni Birčanski i Majevički NOP odred.
 - U Šekovićima (kod Vlasenice) formirano Birčansko vojno područje.
 - Po direktivi Oblasnog komiteta KPJ za istočnu Bosnu obnovljen OK SKOJ-a za Majevicu.
- 5/6. april**
- Prva dalmatinska udarna brigada i tri bataljona 10. hercegovačke udarne brigade 3. udarne divizije NOVJ, bez gubitaka, zauzeli s. Kulu Fazlagić (kod Gacka), gde su razoružali mesni milicijski bataljon i zaplenili oko 200 pušaka i 20.000 metaka.
- fi. april**
- Kod s. Kopilova 2. dalmatinska udarna brigada 2. proleterske udarne divizije NOVJ forsirala r. Drinu na odseku s. Brod — s. Bastasi (uzvodno od Foče). Do sutradan uveče i ostale su jedinice forsirale reku. Divizija je zatim, u trodnevnim borbama, razbila odbranu pet četničkih brigada, stvorila mostobran na liniji ušće r. Cehotine — s. Falovići — s. Dragočava — s. Šćepan Polje i okružila italijanske snage u kasarnama u Foči. U borbi pored ostalih smrtno je ranjen politički komesar 2. proleterske udarne brigade 2. proleterske udarne divizije NOVJ Aleksa Dežović, narodni heroj. Vrhovni komandant NOV i POJ pohvalio io 2. dalmatinsku NOU brigadu za odlično izvršenje zadatka.
 - Pet četničkih brigada Nevesinjskog i Romanijskog korpusa i pukovska borbena grupa »Škoti«, italijanske divizije »Mesina«, nastupajući od Blagaja, posle trodnevnih borbi, potisnuli ojačanu 9. udarnu diviziju NOVJ prema Kifinom Selu i zauzeli Nevesinje.
- 7. april**
- U Gacku održana konferencija predstavnika opštinskih i seoskih NO odbora, na kojoj je obnovljen SNO odbor Gacko.
- 8. april**
- Kod s. Ustikoline (blizu Foče) 1. proleterska udarna brigada 1. proleterske udarne divizije NOVJ forsirala r. Drinu. Sutradan je i 3. krajiška NOU brigada prešla reku. Divizija je zatim, u dvodnevnim borbama, razbila dva bataljona italijanske divizije »Taurinenze« i dve brigade četničkog Drinskog korpusa i obrazovala mosto-

bran na liniji Foča — s. Orahovo — Kapak (k. 1203) — Gradina. U borbi (na Krčinom brdu) poginuli su politički komesar čete Spasoje Dragović i komandir vođa Milija Rašović, narodni heroji, oba iz 1. proleterske NOU brigade. Vrhovni komandant NOV i POJ je za hrabrost i čvrstinu u boju pohvalio 1. proletersku NOU brigadu.

- U s. Hranjenu (kod Goražda) 6. istočnobosanska NOU brigada i Majevička grupa udarnih bataljona razoružale bez borbe pčilučetu domobrana, a zatim razbile motorizovani odred (10 vozila) nemačke feldžandarmerije, uništile 3 putnička automobila, kamion i 3 motocikla, zaplenile 5 p. mitraljeza, 1 mitraljez i 1 protivtenkovski top i zarobile 1 nemačkog oficira i 7 podoficira.
 - U rejonu prevoja Kobilja glava (kod Gacka) 1. dalmatinska NOU brigada i glavina 10. hercegovačke udarne brigade 3. udarne divizije NOVJ razbile delove četničkog Trebinjskog korpusa 1 odbacile ih prema Bileći. U borbi je poginuo komandir čete 3. bataljona 10. hercegovačke NOU brigade Hasan Zahirović Laća, narodni heroj.
9. april
- Ojačani 741. puk nemačke 114. lovačke divizije, uz podršku avijacije, delova domobranskog 10. pešadijskog puka i četnika, savladao jak otpor 2. krajiške udarne i delova 6. krajiške udarne brigade 4. udarne divizije NOVJ duž komunikacije Ključ — Bos. Petrovac, te posle trodnevnih borbi zauzeo Bos. Petrovac.
 - Šesta istočnobosanska NOU brigada i Majevička grupa udarnih bataljona, pod rukovodstvom GS NOP odreda za BiH i PK KPJ za BiH, posle višednevnog marša pod borbom, probile se iz Birča u rejon s. Ustikoline (kod Foče) i ovde ušle u sastav Glavne operativne grupe VŠ NOV i POJ.
- /0 april
- Kod s. Vrtoča (na putu Bos. Petrovac — Bihać) 3. bataljon 4. krajiške udarne brigade 5. udarne divizije NOVJ uništio iz zasede Ojačanu četetu 741. puka nemačke 114. lovačke divizije, zaplenivši 10 p. mitraljeza i 2 minobacača 81 mm.
- U. april
- Deveta udarna divizija NOVJ, ojačana 5. crnogorskom udarnom brigadom 3. udarne divizije NOVJ, protivnapadom odbacila delove četničkog Nevesinjskog i Romanjskog korpusa prema Blagaju i zauzela Nevesinje.
 - Prodirući s mostobrana kod s. Ustikoline (blizu Foče) 1. proleterska udarna i 3. krajiška udarna brigada 1. proleterske udarne divizije NOVJ prisilile na povlačenje sa Golog vrha (k. 1309) i, u gonjenju, kod s. Ifsara razbilo dva ojačana bataljona italijanske divizije »Taurinenze«, zaplenivši 6 topova¹, 9 minobacača, 14 mitraljeza, 200 pušaka i gotovo svu komoru.
 - Kod Paunovca (na putu Ključ — Bos. Petrovac) delovi 2. krajiške udarne brigade udarne divizije NOVJ uništili iz zasede snabdevačku kolonu (sa obezbeđenjem) 741. puka nemačke 114. lovačke divizije (7 kamiona i 3 motocikla).
 - U s. Brđanima (na pl. Majevidi) formirana 1. vojvodanska NOU brigada, sastava 3 bataljon?
12. april
- U Cajniče ušla 3. krajiška udarna brigada 1. proleterske udarne divizije NOVJ, pošto su se delovi italijanske divizije »Taurinenze« povukli iz mesta posle poraza kod s. Ifsara.
- Na prevoju Kobilja glava (kod Gacka) tri bataljona 10. hercegovačke udarne brigade 3. udarne divizije NOVJ protivnapadom razbili četničku Gatačku brigadu, ojačanu bataljonom četničke Nikšičke brigade, četom tenkova i baterijom topova italijanske divizije »Murde«.
13. april
- Kod s. Rastošnice i s. Kiseljaka (na putu Zvornik — Lopare) 1. vojvodanska NOU brigada razbila delove četničke Majevičke brigade. Poginulo je 30 i ranjeno oko 50 četnika.
- 15 april
- Četnička grupa limsko-sandžačkih odreda, ojačana četničkim Ibarskim odredom i italijanskim artiljerijskim jedinicama, napala delove 2. proleterske udarne divizije NOVJ. U dvodnevnim borbama u međurečju Cehotine i Tare ona ih je potisla od s. Celebića prema r. Drini, ugrozivši fočanski mostobran. U borbi su, pored ostalih, poginuli komandir čete Tihomir Matijević i politički komesar čete Radmila Šiško-
vić, narodni heroji, oboje iz 2. proleterske NOU brigade.
 - U oštroj borbi 741. puk nemačke 114. lovačke divizije potisnuo 4. krajišku udarnu brigadu 5. udarne divizije NOVJ prema Drvaru i zauzeo s. Oštelj.
- //pr;f p.p.
- Kod Stoca rasformiran Južnohercegovački NOP odred, te od njega formiran 6. bataljon i popunjeni 2. i 5. bataljon 10. hercegovačke udarne brigade 3. udarne divizije NOVJ.

¹ Topovi su upotrebljeni za formiranje artiljerijskog divlzlona 1. proleterske udarne divizije NOVJ

april 1943.

BOSNA I HERCEGOVINA

april 1943.

- April s. — Po naređenju odseka VŠ NOV i POJ za vojne vlasti u pozadini, formirani Gatačko vojno područje, sa sedištem u Gacku, koje je obuhvatalo komande mesta: Gacko, Avtovac, Kulu Fazlaglća i Fojnicu, i Nevesinjsko vojno područje, sa sedištem u Kifinom Selu, koje je obuhvatalo komande mesta: Nevesinje, Kifino Selo i Ulog.
- Na pl. Majeveci formirani ONO odbor za Majevicu i Semberiju i Majevičko vojno područje.
- 'April d. p. — U rejonu Ključa, po naređenju Štab 1. bosanskog udarnog korpusa NOVJ, u sastavu 10. udarne divizije formiran Ribnički NOP odred.
16. april — Kod Janje (na putu Zvornik — Bijeljina) 1. vojvodanska NOU brigada razbila nepotpun 3. bataljon domobranskog 6. pešadijskog puka, zarobivši 165. ubivši 10 i ranivši 3 domobrana, a zaplenivši: 180 pušaka, 9 automata, 5 p. mitraljeza i 5 mitraljeza.
17. april — U s. Planjoj (kod Bileće) delovi 3. udarne divizije NOVJ napali tri italijanska bataljona i dve četničke brigade, ojačane artiljerijom i tenkovima. Zbog velike nadmoćnosti neprijatelja i zbog visokih gubitaka napad je, posle dvodnevnih borbi, obustavljen. U borbi je poginuo komandant 1. bataljona 5. crnogorske NOU brigade Đorđe Premović, narodni heroj.
- 17/18. april — Po naređenju VŠ NOV i POJ, 2. proleterska udarna divizija NOVJ, ojačana 3. i 7. krajiškom NOU brigadom, izvršila protivudar s fočanskog mostobrana, te obuhvatom desnog krila povratila s. Celebić i četničku Grupu limsko-sandžačkih odreda podržanu italijanskom artiljerijom, odbacila preko r. Tare. Prema nepotpunim podacima poginulo je oko 200, ranjeno 200 i zarobljeno 800 četnika.
18. april — U s. Dobrljinu (kod Bos. Novog) 1. bataljon 5. krajiške udarne brigade 4. udarne divizije NOVJ razoružao 42 domobrana.
20. april — Koncentričnim napadom iz Bos. Novog, Bos. Krupe, Bos. Petrovca, Ključa i San. Mosta nemačka 114. lovačka divizija (bez dva bataljona), ojačana bataljonom nemačke 187. rezervne divizije, domobranskim 3. brdskom brigadom 1 delovima 10. pešadijskog puka, otpočela drugu grmečku operaciju »Oto«. u kojoj je pokušala da 4. udarnu diviziju NOVJ nabaci na pl. Grmeč i tu je razbije, ali je ova divizija veštim manevrom i infiltracijom u pozadinu. Izbegla udar nadmoćnog neprijatelja. Zbog neuspeha neprijatelj je posle 5 dana obustavio operaciju.
- Na pl. Majeveci formirana 2. vojvodanska NOU brigada (u početku dejstvovala kao 2. grupa vojvodanskih udarnih bataljona).
- Oblasni komitet SKOJ-a za Bos. krajinu uputio direktivu organizacijama SKOJ-a, u kojoj je sumirao iskustva iz rada u toku neprijateljske ofanzive, istaknuvši elan s kojim se omladina zalagala i herojski borila, ukazao na mere za otklanjanje nedostataka i za oživljavanje rada SKOJ-a i USAOJ-a.
23. april — Kod s. Kozare (na putu Goražde — Čajniče) delovi 1. proleterske udarne brigade 1. proleterske udarne divizije NOVJ razbili ojačanu četvu 2. bataljona 369. puka nemačke 369. legionarske divizije i naneli joj znatne gubitke, zaplenivši 2 minobacača, 2 p. mitraljeza, 5 kara i 50 konja
24. april — Delovi 5. udarne divizije NOVJ napali Glamoč i okolna uslaško-domobranska uporišta. Slomivši spoljna uporišta, oni su prodrli u grad, ali su se 26. aprila povukli zbog intervencije iz Livna po jednog bataljona ustaške 5. brigade i nemačke 7. SS divizije »Princ Eugen«.
- U s. Koričanima (u izvornom delu r. Ufira) oko 600 četnika napalo delove 1. krajiške udarne brigade 5. udarne divizije NOVJ s ciljem da unište bolnicu (275 ranjenika i bolesnika), ali su intervencijom glavnine 1. krajiške udarne brigade 1 4 krajiškog NOP odreda razbijeni, pretrpevši gubitke od 40 mrtvih i ranjenih.
- 24/25. april — Grupa od 17 boraca 5. krajiške udarne brigade 4. udarne divizije NOVJ upala u Prijedor, pobila 12 stražara u logoru »Ciglan« i oslobodila 120 zatvorenika (64 zdrava bivša zatvorenika stupila u brigadu).
25. april — Između s. Bos. Rače i Bijeljine delovi 2. vojvodanske NOU brigade minirali prugu i uništili lokomotivu i 7 vagona putničkog voza. Zbog toga je saobraćaj bio obustavljen 12 dana.

april 1943.

CRNA GORA

april 1943.

27. april — Jedinice italijanskog 6. armijskog korpusa (ostaci razbijene divizije »Murde«, divizija »Marke« bez jednog puka, po jedan ojačani puk divizija »Mesina« i »Emilija«, te 73. legija crnih košulja divizije »Sasari«), sa četničkim Nevesinjskim, Trebinjskim i Nikšićkim korpusom i tri bataljona domobranske 6. pešadijske divizije, počele napad iz Blagaja, Stoca, s. Meke Grude, prevoja Kobilje glave i Vilusa. U petodnevnom borbama one su potisnule zaštitničke delove 3. udarne divizije NOVJ i 3. dalmatinske NOU brigade i ovladale Dabarskim, Nevesinjskim i Gatačkim poljem.
- 27^28. april — Dve brigade 3. udarne divizije NOVJ, obuhvatnim napadom preko pl. Babe, odbacile delove četničkog Nevesinjskog korpusa i italijanske divizije »Murde« prema Bileći.
28. april - Pukovska borbena grupa »Škoti« italijanske divizije »Mesina«, četnički Trebinjski korpus i dve brigade Romanijskog korpusa, nastupajući od Blagaja i Stoca zauzeli Nevesinje, iz koga su se povukli zaštitnički delovi 3. dalmatinske NOU brigade.
- April. k. — U sastavu 10. udarne divizije NOVJ formiran Glamočko-livnjski NOP odred.
- April — Oblasni komitet KPJ za Bos. krajinu uputio proglas povodom završetka neprijateljske ofanzive, pozivajući narod na brže otklanjanje posledica dvomesečnih borbi i na borbu protiv četnika.
- Pri Oblasnom komitetu KPJ za istočnu Bosnu počeo srednji partijski kurs (za članove sreskih i okružnih komiteta). S manjim ili većim prekidima, kurs je trajao do kraja rata, i završilo ga je više klasa.
- Po odluci PK KPJ za Bosnu i Hercegovinu rasformiran OK KP.T za Majevicu.
- U blizini Foče, u času duševnog rastrojstva, izvršio samoubistvo teško ranjeni komandant artiljerije i. proleterske udarne divizije NOVJ Jovan Vukanović. narodni heroj.

CRNA GORA

- 3- april — Komandant nacionalnih trupa Crne Gore. Sandžaka i Boke izdao proglas Crnogorcima, pozivajući ih da što masovnije stupaju u četničke odrede, a preteći da će oni koji se ne odazovu biti najstrožije kažnjeni
- April p. — Četnici predali 350 rodoljuba iz kolašinskog zatvora italijanskim vlastima, te ih ove sprovelo u koncentracioni logor u Baru.
- f>. april — GS NOV i PO za Crnu Goru i Boku izdao proglas kojim je ponovo ukazao na četničku izdaju, raskrinkao četnički pokret i pozvao zavedene i prisilno mobilisane Crnogorce i Bokelje da napuste četničke jedinice i priključe se NOP odredima i brigadama koje se približavaju granicama Crne Gore.
15. april — Iz nikšićkog zatvora pobjeglo oko 30 pripadnika NOP-a. Od potera, u kojima je angažovan ceo italijanski garnizon, poginula su 4 zatvorenika, dok su se ostali spasili i kasnije priključili jedinicama NOVJ.
- 18/19. april — Partizani sreza šavničkog, posle kraće borbe protiv četnika zauzeli Savnik, Zabljak i Boan.
19. april — U rejonu Kuća (oko Podgorice — sada: Titograd), po naređenju komandanta tzv. nacionalnih trupa Crne Gore, Sandžaka i Boke, mobilisano 1000 ljudi. Trebalo je da budu transportovani kamionima u rejon Nikšića. ali su u poslednjem času odbili da pođu i razišli se kućama.
21. april — U s. Bezujama i s. Bajovom Polju (kod Šavnika) delovi 3. udarne i 2. proleterske udarne divizije NOVJ odbili napad jednog bataljona italijanske divizije Ferara i četnika sa pravca Javorka i naneli im gubitke od 4 mrtva i 19 ranjenih
- Kod s. Tepaca 4. bataljon 7. krajiške NOU brigade prešao r. Taru i ušao u Zabljak, koji su već bili zauzeli mesni partizani. U rejonu Zabljaka je zarobljeno 90 četnika i 3 oficira, a zaplenjeno 3 bacača sa 400 mina. 600 pušaka, 62.000 metaka i dosta druge ratne opreme.
- U blizini s. Cecuna (kod Andrijevice) održan sastanak MK KPJ za Andrijevicu na kome je, posle detaljne analize vojno i političke situacije, konstatovano da u srezu postoje povoljni uslovi za formiranje vojnih jedinica i odlučeno da se formira Andrijevički partizanski bataljon.

april 1943.

april 1943.

22. april — U s. Kruševu (kod Pljevalja) 2. bataljon 3. krajiške NOU 'brigade u sadejstvu sa 3. proleterskom (sandžačkom) udarnom brigadom 1. proleterske udarne divizije NOVJ razbio italijanske i četničke snage.
23. april — Mesni partizani, pomognut stanovništvom, odbacili četnike ka Nikšiću i zauzeli s. Mokro, s. Kruševice i s. Miloševiče (kod Šavnika).
- Delovi novoformiranog Bjelopavličkog partizanskog bataljona napali obozbedenje italijanskog logora u blizini Danilovgrada i ronili 3 italijanska vojnika. Talijanske vlasti su istoga dana, za odmazdu, pohapsile stanovništvo s. Sekulića i internirale 83 rodoljuba.
- U Zabljaku održan zbor kome je prisustvovalo oko 700 ljudi iz okolnih sela. Posle govora komandanta 2. proleterske udarne divizije NOVJ narod se izjasnio za opštu mobilizaciju.
26. april — U rejonu s. Krupice — s. Kotlajići — s. Premčani (kod Pljevalja) 3. proleterska (sandžačka) udarna brigada 1. proleterske udarne divizije NOVJ napala i razbila jedinice četničkog Drinskog i Mileševskog korpusa, koje su se povukle ka Pavlovom brdu uz gubitke od 20 mrtvih i 5 zarobljenih
30. april — GS NOV i PO za Crnu Goru i Boku uputio Vasojevićima proglas u kome je izneo italijansko-četnički teror i represalije 1 ukazao na to da okupator razbija borbena jedinstvo crnogorskog naroda, te pozvao zavedene Vasojeviće da napuste četnički pokret i pređu na stranu NOVJ.
- U s. Kovrenu i s. Sahovićima (kod Bijelog Polja) jedinice 1. proleterske udarne divizije NOVJ, posle viščasovne borbe, slomile otpor četničkih Limsko-sandžačkih odreda i produžile nastupanje ka Kolašinu
- April k. — Po naredenju GŠ NOV i PO za Crnu Goru i Boku ponovo formirani Zetski, Nikšićki, Lovćenski i Sandžački NOP odred.
- Po naredenju GŠ NOV i PO za Crnu Goru i Boku formiran Beransko-andrijevički partizanski udarni bataljon.
- April — GŠ NOV i PO za Crnu Goru i Boku naredio NOP odredima da upute ljudstvo za popunu 4. proleterske i 5. crnogorske NOU brigade, i to da Lovćenski i Piperski NOP odred upute po 200 boraca, Nikšićki i Bjelopavlički — celokupno ljudstvo, a Kučki NOP odred — trećinu ljudstva.

HRVATSKA

1. april — Na komunikaciji Gospić — Ogulin jedinice 6. brigade 5. operativne zone NOV i PO Hrvatske i 9. udarne brigade 6. divizije NOVJ zauzele: ž. st. i s. Sinac, ž. st. Ramljane, ž. st. i s. Lešće i ž. st. Janjće. Poginulo je 10, ranjeno 15. a zarobljeno 643 domobrana i žandarma i 16 oficira. Gubici brigada NOVJ: 5 mrtvih i 12 ranjenih
- U rejonu s. Prilišća i s. Vukove Gorice (kod Karlovca) 10. ustaški bataljon izvršio napad na ojačani 2. bataljon 13. proleterske NOU brigade Rado Končar Poginulo je 7 a ranjeno 15 boraca 13. brigade, dok su ustaše imale 4 mrtva i 13 ranjenih.
2. april — U Zumberku. po naredenju Štaba 2. operativne zone NOV i PO Hrvatske, formiran Zumberački NOP odred (koji je 8. maja preimenovan u Zumberačko-pokupski NOI' odred).
- Po naredenju štaba 2. operativne zone NOV i PO Hrvatske rasformirana Komanda Zumberačkog vojnog područja, a njenu funkciju preuzeo Štab Zumberačkog NOP odreda.
- U rejonu s. Žute Lokvo (kod Brinja) jedinice 14. brigade 5. operativne zone NOV i PO Hrvatske uništile 7 kamiona sa italijanskim vojnicima.
- U s. Novom Marofu (kod Varaždina) jedinice Kalničkog NOP odroda uništile ž. st. i zarobile 40 domobrana
3. april — Ustaško uporište s. Kompolje (kod Brinja) zauzele jedinice 5. udarne brigade 8. divizije NOVJ i nanele neprijatelju gubitke od 11 mrtvih, 3 ranjena i 36 zarobljenih.
4. april — Italijansko-četničko uporište u s. Brlogu (kod Brinja) posle dvodnevni borbi zauzele jedinice 4. udarne brigade 8. divizije NOVJ. Poginulo je oko 100 i zarobljena su 72 neprijateljska vojnika. Brigada je imala 20 mrtvih i 68 ranjenih.

1. april 1943.

april 1943.

- U dvodnevnom napadu na četnike u s. Pađenama, s. Olonu, s. Radljevcu i s. Golubiću (kod Knina) jedinice 4. i 10. krajiške brigade, 1. udarne brigade 6. divizije NOVJ i Ličkog NOP odreda zarobile 230 četnika, dok je mrtvih i ranjenih četnika bilo više. Gubici jedinica NOVJ: 57 mrtvih i ranjenih.
- U s. Vrpolju (kod Knina) 3. bataljon Splitskog NOP odreda napao četnike, ali je zbog nadmoćnosti neprijatelja ubrzo odustao od napada, pretrpevši gubitke od 21 mrtvog i 7 ranjenih.
- 6. april — Jedinice 6. udarne brigade 5. operativne zone NOV i PO Hrvatske, 9. udarne brigade 6. divizije NOVJ i 15. udarne brigade 8. divizije NOVJ napale bataljon Italijanske divizije »Re« koji se povlačio iz Vrhovina ka Otočcu i nanele mu gubitke od 4 mrtva i 67 ranjenih.
- 7. april — Jedinice 2. bataljona Kalničkog NOP odreda uništile ž. st. Pitomaču (kod Virovitice).
- 7/8. april — Druga udarna brigada 6. divizije NOVJ izvršila neuspeo napad na domobrasko-ustašku posadu u s. Širokoj Kuli (kod Gospića) i pretrpela gubitke od 5 mrtvih i 17 ranjenih.
- Prvi bataljon Kalničkog NOP odreda uništio postrojenja rudnika uglja Ladanje (kod Varaždina) i zarobio 20 domobrana.
- 8. april — Jedinice 12. i 17. brigade 4. (slavonske) divizije NOVJ zauzele s. Bučje (kod Slav Požege). Poginula su 42, a ranjeno je 60 domobrana iz 4. brdske brigade, dok su jedinice NOVJ imale 16 mrtvih i 24 ranjena.
- 10. april — U s. Kerestincu (kod Zagreba), u borbi protiv nemačkih vojnika koji su napali zgradu u kojoj je održavan partijski sastanak, poginuo sekretar SK KPH za Samobor Baltazar Pavao Videković, narodni heroj.
- 11. april — Otpočela prva okružna konferencija KPH za Makarsku, na kojoj je, posle trodnevnog rada, izabran novi OK KPH.
- april.** — Otočac, poslednje neprijateljsko uporište u Gackoj dolini, posle trodnevne borbe zauzele jedinice 1. hrvatskog korpusa NOVJ. Delovi italijanske divizije »Re«, sa razbijenim ustaško-domobraskim i četničkim jedinicama iz Like, povukli su se u Senj. Italijanske jedinice su imale 56 mrtvih, 69 ranjenih i 49 nestalih vojnika i oficira, dok gubici ustaško-domobraskih i četničkih snaga nisu utvrđeni, korpus je imao 12 mrtvih i 55 ranjenih.
- U Brinje ušle jedinice 5. operativne zone NOV i PO Hrvatske pošto su se delovi italijanske divizije »Re« povukli u Senj. Zaplenjena je veća količina municije i ostalog materijala.
- 12/13. april — Kod ž. st. Pčelić (na pruzi Virovitica — Podrav. Slatina) partizani uništili lokomotivu i 7 vagona teretnog voza.
- 12. april — Kod tunela Paulovac (u blizini Bjelovara) 2. bataljon Kalničkog NOP odreda napao putnički voz. Deo kompozicije je izgoreo, a poginulo je 7, ranjeno 2 i zarobljeno 57 domobrana, ustaša i legionara. Bataljon je imao 3 ranjena.
- 14. april — U s. Vujanićima (na putu Knin — Obrovac) jedinice Ličkog NOP odreda napale 5. četnu antikomunističke milicije. Poginulo je 8 milicionera i 1 italijanski oficir, a zarobljeno 28 milicionera i Italijanski podoficir. Italijanski vojnici su za odmazdu spalili selo.
- Na južnoj obali o. Hvara posada partizanskog motornog leuta zarobila italijanski motorni jedrenjak »Afrikano« (»Africano«). Teret je iskrcan, a brod zapaljen.
- Jedinice Moslavačkog NOP odreda uništile ž. st. Voloder-Krivaj Ina pruzi Kutina — Ivanič-Grad).
- April s. — Po naređenju Štaba grupe NOP odreda za Dalmaciju formiran Cetinski NOP odred.
- Formiran Inicijativni odbor AF2-a za okrug Pokuplje.
- 15/16. april — U s. Starigradu (kod Senja) bataljon »Ognjen Priča« 2. udarne brigade 6. divizije NOVJ razoružao 9 žandarma i 11 finansa.

april 1943.

HRVATSKA

april 1943

16. april — Kod s. Šušnjara (blizu Slav. Požege) 12. i 17. brigada 4. divizije NOVJ razbile domobransku Slavonsku brigadu. Poginulo je preko 100, a zarobljeno 583 domobrana i 10 oficira, dok su jedinice 4. divizije NOVJ imale 2 mrtva i 7 ranjenih
17. april — U blizini s. Bosiljeva (kod Karlovca), po naređenju GS NOV i PO za Hrvatsku, formiran Karlovački NOP odred.
- Na putu s. Brušani — s. Baške Oštarije (kod Gospića) jedinice 2. udarne brigade 6. divizije NOVJ uništile dva domobranska kamiona. Poginulo 8, a ranjeno 9 domobrana.
19. april — Kod s. Blinjskog Kuta (na pruzi Caprag—Sunja) jedinice Banijskog NOP odreda uništile transportni voz od 32 vagona. Poginulo je 10 nemačkih, italijanskih i domobranskih vojnika.
20. april — Ustaško uporište u s. Širokoj Kuli (kod Gospića) posle dvodnevni borbi zauzele jedinice 2. udarne i 9. udarne brigade 6. divizije NOVJ. Ustaški gubici: 19 mrtvih, 62 ranjena i 3 zarobljena, a gubici jedinica 6. divizije: 14. mrtvih i 56 ranjenih.
21. april — U rejonu Bijelih potoka (na pl. Plješivici u Lici) izašao prvi broj lista »Naprijed-organa KP Hrvatske.
22. april — Po naređenju Štaba 3. operativne zone NOV i PO Hrvatske formirana Komanda Požeškog vojnog područja.
- Na ž. st. Mučna Rijeka (kod Koprivnice) 1. bataljon Kalničkog NOP odreda zarobio 100 domobrana Radnog bataljona.
23. april — Sela Bilaj i Medak (kod Gospića) zauzelo 2. udarna i 9. udarna brigada 6. divizije NOVJ. Poginulo je 13. ranjeno 9 ustaša i domobrana, a zarobljeno 167 domobrana 62 ustaše i 50 četnika, dok su jedinice NOVJ imale 1 mrtvog i 10 ranjenih.
- U Kaštelima: Sućurcu. Gomilici i Lukšiću Splitski NOP odrod napao italijanske posade, te u Sućurcu zapalio ž. st. i opštinsku zgradu, a u Gomilici ž. stanicu.
25. april — Us. Lekeniku (kod Siska) partizanska četa "Kljuka" razoružala 60 domobrana 1. radnog bataljona.
- Us. Sv. Ivanu Zelini (kod Zagreba) jedinice Kalničkog NOP odreda razoružale žandarmerijsku posadu, spalile arhivu poreske uprave, sreskog poglavarstva i opštine i uništile poštansku zgradu.
27. april — Na pl. Mosoru, prilikom isprobavanja bombi koje su izrađivali partizani, poginuo komandant Cetinskog NOP odreda Ljubomir Dumičić, narodni heroj.
29. april — Posle dvodnevni borbi jedinice 6. divizije NOVJ zauzele s. Klanac, s. Brušane i s. Baške Oštarije (kod Gospića). Poginulo je 174. ranjeno 116 i zarobljeno 202 ustaše i domobrana i 7 oficira iz domobranskog 2. lovačkog i 34. ustaškog bataljona. Gubici 6. divizije: 14 mrtvih, 40 ranjenih i 2 nestala.
- Po naređenju GS NOV i PO za Hrvatsku formiran Stab Unsko operativne grupe, pod čiju su komandu početkom maja stavljeni 4. banijska brigada, tri bataljona Kordunaškog NOP odreda i 8. krajiška brigada.
- Po naređenju GS NOV i PO za Hrvatsku formiran Stab Kninskog sektora, komo su potčinjeni Lički i Severnodalmatinski NOP odred, a ubrzo i 2. udarna brigada 6. divizije NOVJ
30. april — U rejonu klanca Vrata (kod Karlobaga) jedinice 6. divizije NOVJ napale italijansko-domobransko obezbeđenje Poginulo je i nestalo 20, a ranjena su 24 vojnika iz italijanske 14. obalske brigade
- Delovi nemačke 187. rezervne divizije spalili s. Bačkovicu i s. Čadavac (kod Bjelovara) a stanovništvo iselili u s. V. Pisanicu.
- April k. — U severnoj Dalmaciji, po naređenju GS NOV i PO za Hrvatsku, formiran Severnodalmatinski NOP odred.
- April. — Održana konferencija predstavnika mesnih NO odbora iz sreza Sinj, na kojoj je izabran SNO odbor.
- U Lici, Stab 1. hrvatskog korpusa NOVJ, formirao 1. haubički motorizovani divizion

MAKEDONIJA

10. april — Ministar unutrašnjih poslova bugarske vlade naredio potčinjenim organima da u roku od mesec dana svim raspoloživim sredstvima i najdrastičnijim merama. likvidiraju partizanske jedinice i njihove saradnike. Potčinjene oblasne direkcije odmah su pristupile izvršavanju ovog naređenja, preduzimajući. pored ostalog, i interniranje rodbine pripadnika partizanskih jedinica.
13. april — Delegat CK KPM Borko Temelkovski podneo CK KPM izveštaj o političkom stanju na teritoriji 3. oblasnog komiteta KPM i pripremama za formiranje Tikveškog i Đevdelijskog NOP odreda.
- April s. — U blizini Lerine (u Grčkoj) Bitoljsko-prespanski NOP odred »Damjan Gruev« povezao se sa grčkim partizanskim odredom »Vičo«. Na sastanku su odredili zajedničko rukovodstvo i utvrdili ciljeve i zadatke zajedničkog dejstva na lerinsko-kosturskom području.
25. april — Na Bistri formiran Kičevski NOP odred »Kozjak«
26. april — U s. Bufu (kod Lerina. u Grčkoj) Bitoljsko-prespanski NOP odred Damjan Gruev i grčki partizanski odred "Vičo" održali zbor na kome je o bratstvu oba naroda govoreno na grčkom i makedonskom jeziku
30. april — U s. Ermenskom (kod Lerina. u Grčkoj) Bitoljsko-prespanski NOP odred -Damjan Gruev« i grčki partizanski odred »Vičo« spalili opštinsku arhivu i održali miting na kome se govorilo na makedonskom i grčkom jeziku.
- April — U blizini s. Goranca (kod Kačanika) naišao na karabinijersku zasedu i poginuo politički komesar grupe Skopskog NOP odreda Pero Petruševski Papučar narodni heroj,

SLOVENIJA

3. april — U varošicu Mežicu upao 1. koruški bataljon 4 (štajerske) operativne zone NOV i PO Slovenije, blokirao žand. slanicu, ispraznio magacin oružja, uništio aparaturu u blokopu i ubio 4 pripadnika SS trupa. Snage na obezbeđenju su vodile oštru borbu protiv nemačke policijske kolone koja je nadirala sa pravca Crne. nanevši joj veće gubitke.
11. april — Na Tolstom vrhu i Mostnom vrhu (kod Vranskog) Savlnjski bataljon Kamniško-savlnjskog NOP odreda dočekao nemačke policijske snage i u oštroj borbi odbacio ih u pravcu Vranskog, nanevši im znatne gubitke.
15. april — CK KP Slovenije uputio PK KPS za Slovenačko primorje direktivno pismo u kome ukazuje na greške u sprovođenju pravilne linije CK KPJ (opasnost od desnog skretanja, nedovoljna »doslednost u sprovođenju linije na čuvanju karaktera OF kao jedinstvenog pokreta«, potcenjivanje opasnosti i tendencija negiranja socijalnih izvora belogardizma u Primorskoj), zahtevajući da se nastavi borba protiv sektaštva i svih pojava koje sužavaju širinu OF.
7. april — U Udinama (Videm. u Italiji) formiran italijanski 24. armijski korpus (divizije »Julija« i »Veneto«), sa osnovnim zadatkom: dejstva protiv NOP-a. koji je dobijao sve širi zamah u Brdima i na Tolminskom.
11. april — Kod s. Uršnih Sela (blizu Novoc Mesta) jedinice 2. slovenačke NOU brigade »Malija Gubec« porušile na više mesta prugu Novo Mesto — Crnomelj i uništile teretni voz iz koga su zaplenile voću količinu životnih namirnica i razno opremo
10. april — Kod s. Catcža i s. Cirknika (blizu Trebnja) 98. batalion crnih košulja. 1. specijalni bataljon, 1. četa 117. bataljona crnih košulja italijanske divizije »Izonco« i formacije bele garde iz Trebnja i s. Rakovnika napali jedinice 3. slovenačke NOU brigade »Ivan Cankar« i Zapadnodolenjskog NOP odreda. Brigada je, u dvodnevnom borbama, uspešno zadržavala neprijatelja, a potom so preko pruge Trebnje—Sevnica prebacila u rejon s. Trebelno.
- Naredbom Štaba Primorske operativne zone NOV i PO Slovenije formirane 5. slovenačka NOU brigada - Simon Gregorčič (od jedinica Južnoprimeorskog NOP odreda) i 6. slovenačka NOU brigada »Ivan Gradnik« (od jedinica Severnoprimeorskog NOP odreda). Bataljoni ovih brigada su do kraja aprila dejstvovali samostalno na odvojenim sektorima, a tada su se spojili radi prodora u Benošku Sloveniju i proširenja oslobodilačkog pokreta na ovo područje.

april 1943.

SRBIJA

april 1943.

15. april Kod s. Tuševog Dola (blizu Crnomelj) 4. slovenačka NOU brigada »Ljubo Šercer sukobila se sa kolonom iz sastava 23. pešadijskog puka italijanske divizije »Izonco i posle oštre borbe prinudila je da se uz osetne gubitke povuče u Črnomelj.
- 16/17. april Između ž. st. Gradac i ž. st. Dobravice jedinice 2. slovenačke NOU brigade »Matija Gubec«, 13. proleterske NOU brigade »Rade Končar«, Istočnodolenjskog NOP odreda i Primorsko-goranskog odreda porušile na više mesta prugu Metlika — Crnomelj i uništile nekoliko bunkera s posadom za obezbeđenje pruge.
17. april Kod s. Polja (blizu Cerkna) delovi Severnoprimeorskog NOP odreda napali italijansku patrolu jačine 22 vojnika i posle kraće borbe ubili 3 i ranili 7 vojnika, dok su ostali panično pobjegli u Cerkno, ostavivši na položaju p. mitraljez i puške.
18. april Delovi italijanske divizije »Izonco« iz Novog Mesta i Metlike otpočeli koncentričan napad na jedinice 2. slovenačke NOU brigade »Matija Gubec«. 13. proleterske NOU brigade »Rade Končar«. Istočnodolenjskog i Primorsko-goranskog NOP odreda. Posle višednevnih borbi u rejonima Jugorje — Mišino brdo — Ugljarica — Strmoc (kod Metlike) i Oklinak — Lpovec — Gaj (kod Novog Mesta) jedinice NOVJ su se, zbog opasnosti da budu okružene, 21. aprila uveče povukle preko Sv. gore i r. Krke u rejon s Škocijana (kod Novog Mesta).
22. april Član politbiroa CK KPJ Edvard Kardelj uputio povereništvu CK KP Slovenije u Ljubljani direktivno pismo o stavu NOP-a prema izbegličkoj vladi Kraljevine Jugoslavije u Londonu, o radu na jačanju NOV i odnosu prema »sredini« i u potrebi da se u Ljubljani izvrši mobilizacija za NOV.
26. april Na pl. Golubaru (kod Kobarida) jake snage italijanske divizije »Veneto« opkolile bataljon 6. slovenačke NOU brigade »Ivan Gradnik«. Posle devetočasovne borbe bataljon se, po grupama, probio iz obruča i prikupio na pl. Meji.
28. april Nemačka uporišta u s. Drušču, s. Bučki i s. Donjem Radovlju (kod Krškog) napale 2. slovenačka NOU brigada »Matija Gubec«, 3. slovenačka NOU brigada »Ivan Cankar«, 13. proleterska NOU brigada »Rade Končar« i Primorsko-goranski NOP odred. Uništeno je samo nekoliko otpornih tačaka, a pred zorom jedinice su odustale od daljih napada.
30. april U s. Pugledu (kod Kočevja) završen Zbor aktivista OF, kome su prisustvovali i delegati Slovenačkog primorja i Koruške. U trodnevnom radu analizirani su dotadašnji uspesi, postavljeni su novi zadaci OF i jednoglasno je usvojena i potvrđena »Dolomitska izjava« od 1. marta 1943. god.
- Zasavski bataljon Kamniško-savinjskog NOP odreda upao u varošicu Savu (na pruži Ljubljana — Zidani Most), proterao nemačku posadu u utvrđenu kasarnu, uništio ž. st. i nemački teretni voz u kome se nalazilo 25 kamiona, 2 vagona radio-stanica, 2 vagona sijalica za radio-stanice, vagon akumulatora i mnoge druge opreme.
- U s. Nazarju (kod Mozirja) Savinjski bataljon Kamniško-savinjskog NOP odreda napao nemačke žandarme i posle kraće borbe proterao ih u utvrđenu kasarnu, a potom zapalio pilanu sa celokupnim postrojenjima.
- April k. U s. Podturnu (kod Zužemberka) formiran Levstikov partizanski bataljon kao zaštitni bataljon GŠ NOV 1 PO za Sloveniju.
- U s. Tolminskim Ravnama (kod Tolmina) 5. slovenačka NOU brigada »Simon Gregorič« napala kolonu iz sastava italijanske divizije »Veneto« i posle kraće borbe je odbacila ka Tolmini, nanevši joj veće gubitke.

SRBIJA

1. april Kod s. Lajkovca (blizu Mionice) četnici napali Valjevski NOP odred i naneli mu gubitke od 2 mrtva.
- U s. Krivoj Reci (kod G. Milanovca) delovi 1. šumadijskog NOP odreda razorili zgradu ž. st. i porušili prugu.
- U Đakovicu upao deo NOP odreda »Emin Duraku« i ubio nekoliko Italijanskih agenata i pljačkaša, ali nije uspeo da prihvati 2 člana Oblasnog komiteta KP.T za Kosovo i Metohiju. Borci ovog odreda su se potom prebacili ka Kosovu. Za odmazdu, italijanska policija i milicija su opljačkale 1 popalile kuće pristalica NOP-a a 13 pristalica uhapsile 1 streljale.

april 1943.

SRBIJA

april 1943.

2. april — Između Požarevca 1 s. Salukovca delovi Požarevačkog NOP odreda zaustavili i zapalili 3 kamiona organizacije TOT. Poginuo je pripadnik organizacije TOT. (Sutradan je nemačka krajskomandantura u Požarevcu streljala 75 talaca.)
3. april — U s. Azanji (kod Sm. Palanke) delovi 1. Šumadijskog NOP odreda napali stanicu SDS i ubili 1 a ranili više stražara.
- Nemački komandujući general i zapovednik Srbije izdao tajno uputstvo o represivnim merama prema stanovništvu (spaljivanje naselja i kuća, konfiskacija imovine, odvođenje muškog stanovništva na rad i uzimanje talaca).
4. april — Između s. Lačarka i Srem. Mitrovica 1. diverzantska grupa 3. NOP odreda 3. operativne zone NOV i PO Hrvatske minirala prugu i uništila lokomotivu 1 svih 8 vagona nemačkog brzog voza i oštetila oba koloseka. Neprijatelj je pretrpeo veće gubitke u mrtvim 1 ranjenim a saobraćaj je obustavljen 24 časa.
5. april — Kod s. Lipovca (blizu Kruševca) delovi Rasinskog NOP odreda zapalili kamion kojim je prevožena rekvirirana hrana i zarobili 1 ljotičevca.
- April p — Štamparija PK KPJ za Vojvodinu prebačena iz Vrbasa u s. Parage (kod Bač. Palanke).
6. april — U s. Bosuti (kod Arandelovca) delovi 1. šumadijskog NOP odreda, posle šestčasovne borbe, odbili napad nedičevaca, ljotičevaca i nemačkih vojnika a kod s. Brajkovca i s. Lipnja (blizu Lazarevca) napad četnika. Neprijatelj je imao 12 mrtvih i veći broj ranjenih. Gubici odreda: 3 poginula i 2 ranjena.
- OK KPJ za Srem izdao direktivno pismo sreskim i bataljonskim komitetima o formiranju rezervnih bataljona, uvođenju obavezne vojne obuke i odnosu prema stanovništvu.
7. april — Na putu između Srem. Mitrovica i s. V. Radinaca borci rezervnog partizanskog bataljona sremskomitrovačkog sreza posekli 72 tt stuba.
- 7'8. april — Na pruzi s. Vrdnik — s. Pavlovci (kod Rume) grupa boraca iz rezervnog partizanskog bataljona rumskog sreza posekla 60 tt stubova 1 uništila uređaje na ž. st. Pavlovci.
- Na pruzi Arandelovac — Mladenovac delovi 1. šumadijskog NOP odreda ponovo demolirali ž. st. Kopljare.
8. april — Na putu Ruma — liig — s. Krušedol delovi 3. NOP odreda 3. operativne zone NOV i PO Hrvatske posekli 165 tt stubova.
- U Kragujevcu nemački vojnici streljali 40 talaca za odmazdu zbog akcija 1. šumadijskog NOP odreda u s. Rudniku, s. Darosavi i s. Krivoj Reci.
- S/9. april U Kragujevcu i srezu Lepeničkom obaveštajni odsek SDS provalio partijske organizacije i pohapsio 43 člana KPJ i SKOJ-a.
- 9 april — Između s. Vognja i Srem. Mitrovica delovi 3. NOP odreda 3. operativne zone NOV i PO Hrvatske uništili 2 lokomotive i 20 vagona italijanskog transportnog voza Poginuo je veliki broj vojnika, a saobraćaj je obustavljen 24 časa.
- Kod s. Krive Feje (blizu Vranja) 1. bataljon 2. južnomoravskog NOP odreda vodio borbu protiv bugarskih policajaca i ubio 3 a ranio 4 policajca.
10. april — U s. Crvenom Bregu (kod Crne Trave) 2. bataljon 2. južnomoravskog NOP odreda napao bugarsku posadu, jačine 130 policajaca i vojnika. U jednočasovnoj borbi priju je razbio i naterao u bekstvo ka s. Predejanu. Poginulo je i ranjeno 15 policajaca i 1 oficir. Istog dana je 3. bataljon ovog odreda kod s. Jabukovika ubio 2 i ranio 1 bugarskog policajca.
- Između s. Darosave (sada: Partizani) i s. Venčana (kod Arandelovca) udružene nemačke i četničke jedinice i jedinice SDS napale 1. šumadijski NOP odred. U viščasovnoj borbi poginuli su 3 nemačka vojnika, 10 vojnika SDS i 1 četnik a veći broj je ranjen. Za odmazdu, neprijatelj je u s. Raniloviću, s. Darosavi i s. Venčanu ubio 21 lice, pohvatao i odveo u logor 262 muškarca i zapalio 28 kuća. Gubici odreda: 3 mrtva i 2 ranjena.
- Na pruzi Požarevac — Kučevo delovi Požarevačkog NOP odreda demolirali postrojenja ž. st. Sirakovo i posekli tt linije kod ž. st. Zvižd. Za odmazdu, nemačke vlasti su 16. aprila u Požarevcu streljale 30 talaca.

april 1943.

april 1943

- Između s. Vognja i Srem. Mitrovice 1. diverzantska grupa 3. NOP odreda 3. operativne zone NOV i PO Hrvatske minirala prugu i uništila lokomotivu i 6 vagona, brzog voza.
- 11. april — Kod s. Lisovića (na pl. Kosmaju) nemačke jedinice, delovi SDK i četnici okružili Kosmajsku četu 1. šumadijskog NOP odreda i u četvoročasovnoj borbi je razbili i većim delom uništili. Poginuo je i politički komesar čete Stjepan Abrlić Stevo narodni heroj.
- Na putevima s. Singula — s. Calma — s. Mandelos 1 s. Calma — s. Lačarak (kod Srem. Mitrovice) delovi 3. NOP odreda 3. operativne zone NOV i PO Hrvatske posekli 171 tt stub.
- 11/12. april — U s. Binguli (kod Iloka) delovi 3. NOP odreda 3. operativne zone NOV i PO Hrvatske napali i zarobili 13 folksdojčera, zaplenili 19 vojničkih i 4 lovačke puške 1 zapalili opštinsku arhivu.
- 12. april — Na ž. st. Ledinci (kod Petrovaradina) delovi 3. NOP odreda 3. operativne zone NOV i PO Hrvatske zauzeli stražaru i bunker, zarobili 9 domobrana i 1 oficira (9 domobrana uspelo da pobjegne) i zaplenili 12 pušaka, 1 automat i oko 1000 metaka.
- 12/13. april — U s. Vrdniku (kod Rume) delovi 1. bataljona 3. NOP odreda 3. operativne zone NOV i PO Hrvatske prepadom razoružali 6 domobrana (5 domobrana prišlo 1. bataljonu a jedan pobjegao). zaplenivši mitraljez, 5 pušaka i 2000 metaka.
- 13/14. april — Između s. Larka i s. Hrtkovaca (na r. Savi kod Srem. Mitrovice) delovi 3. NOP odreda 3. operativne zone NOV i PO Hrvatske zapalili šlep sa 30 vagona drvene građe spremljene za Nemačku.
- 14/15. april — U s. Vojki (kod Stare Pazove) delovi 3. NOP odreda 3. operativne zone NOV i PO Hrvatske napali ustaše u utvrđenoj školskoj zgradi, te posle duže borbe zgradu zapalili (od 35 članova ustaške posade spasio se svega 10—15), zatim zapalili opštinsku arhivu, oštetili tt uređaje u pošti i zaplenili 4 puške. Poginula su 3 i ranjena 2 borca.
- 15. april — Delegat CK KPJ Svetozar Vukmanović Tempo uputio članovima i organizacijama KPJ na Kosovu i Metohiji direktivno pismo o načinu organizovanja narodnooslobodilačke borbe.
- Kod s. Simanovaca (blizu Stare Pazove) delovi 3. NOP odreda 3. operativne zone NOV i PO Hrvatske napali folksdojčere iz s. Deča koji su pošli u pomoć posadi s Vojke. Poginulo je 8 folksdojčera i zaplenjeno njihovo oružje.
- April p. p. U Sremu reorganizovan 3. NOP odred 3. operativne zone NOV i PO Hrvatske: od dotadanja dva bataljona formirana četiri bataljona i dve diverzantske grupe.
- 15/16. april — U s. Binguli (kod Iloka) delovi 3. NOP odreda 3. operativne zone NOV i PO Hrvatske napali i zarobili mesnu stražu, zapalili opštinsku zgradu 1 zaplenili 17 pušaka.
- 16. april — U borbi kod s. Omašnice (blizu Trstenika) delovi Rasinskog NOP odreda ubili 7 četnika.
- U Kragujevcu nemački vojnici streljali 10 zatvorenika za odmazdu što su predsednika opštine s. Plaskavca (kod Topole) ubili delovi 1. šumadijskog NOP odreda.
- 17. april — U s. Trudelju (kod G. Milanovca) delovi 1. šumadijskog NOP odreda, u noćnoj borbi ubili 1 nemačkog vojnika i 1 vojnika SDK, a ranili 1 nemačkog vojnika. Gubici odreda: 1 poginuo.
- 18. april — Kod s. Ivanovaca (blizu Ljiga) delovi 1. šumadijskog NOP odreda, u tročasovnoj borbi, ubili 2 nemačka vojnika i više četnika, dok su veći broj ranili.
- U s. Garama (kod Vlasolinaca) delovi 2. južnomoravskog NOP odreda ubili bugarsko-kmetu i 1 policajca. Za odmazdu, bugarski policajci su spalili u selu 170 kuća, streljali 8 ljudi, a sve ostalo stanovništvo internirali u Bugarsku.
- Između s. Kuzmina i s. Kukujevaca (kod Srem. Mitrovice) minirana pruga i uništeni lokomotiva i 9 vagona nemačkog brzog voza. Poginuo je veći broj nemačkih vojnika, a saobraćaj je obustavljen 48 časova.
- 19/20. april — Na putu Ilok — s. Neštin delovi 3. NOP odreda 3. operativne zone NOV i PO Hrvatske posekli 180 tt stubova.

april 1943.

SRBIJA

april 1943.

20. april
- Na putevima Ilok — Sid i Ilok — s. Ljuba delovi 3. NOP odreda 3. operativne zone NOV i PO Hrvatske posekli 100 tt stubova.
 - Kod s. Landovice (blizu Prizrena) italijanske vlasti streljale Ramiza Sadiku Baca i Boni Vukmirovića, članove Oblasnog komiteta KPJ za Kosovo i Metohiju i narodne heroje.
- 22/23. april
- Valjevski NOP odred pokidao tt linije, razrušio skrc-tnice i prugu i demolirao ž. st. Nakučani i ž. st. Ljutovnica (kod G. Milanovca).
23. april
- Između s. Drugovca i s. M. Orašja (kod Smedereva) delovi 1. šumadijskog NOP odreda napali iz zasede neprijateljsku kolonu. Poginulo je 5 nemačkih vojnika 8 ljotićeovca i 15 nedićevaca i ranjen ih je veći broj. Zaplenjeno je 28 pušaka i drugog materijala. Odred nije imao gubitaka. Nemački komandujući general i zapovednik Srbije naredio je da se zbog ovoga iseli i spali s. Binovac, muškarci od 16 — 60 godina upute u Nemačku na prinudan rad, a na mestu prepada strelja 150 zatvorenika iz mladenovačkog i smederevskog sreza koji su se nalazili u zatvoru u Beogradu.
 - Između s. Batajnice i Zemuna delovi 3. NOP odreda 3. operativne zone NOV i PO Hrvatske minirali prugu prilikom nailaska neprijateljskog teretnog voza, te uništili lokomotivu i 6 vagona, a oštetili 2 koloseka.
 - Na putu s. Petrovčić — Dobanovački zabran (u južnom Sremu) delovi 3. NOP odreda 3. operativne zone NOV i PO Hrvatske posekli 70 tt stubova.
 - U Zaječaru nemačka krajskomandantura, za odmazdu zbog razaranja tt linija Knjaževac — Svrljig i Knjaževue — Sokobanja — Sokobanja (od strane Zaječarsko-timočkog NOP odreda), kaznila srez zaglavski sa 1.000.000 dinara i zatvorila 20 građana kao taoce.
24. april
- Us. Dedini (kod Kruševca) delovi Rasinskog NOP odreda demolirali žel. stanicu.
25. april
- Između s. Umčara i s. Kamendola odred SDK iz Smedereva napao delove 1. šumadijskog NOP odreda, ali su se ovi, posle kraće borbe, bez gubitaka izvukli ka Kosmaju. Ubijeno je i ranjeno oko 50 vojnika SDK.
- 25/26. april
- Drugi južnomoravski NOP odred napao bugarsku policijsku posadu u Crnoj Travi, ali ni posle tročasovne borbe nije uspeo da zauzme mesto. Pri povlačenju on je, u zoru, odbacio manje bugarske snage sa visoravni Crkvena plana (kod s. Strezimirovaca) i zaposeo njihov položaj. Oko 14 časova bugarske jedinice jačine jednog puka, podržane eskadrilom aviona, izvršile su koncentričan napad, ali se odred, posle kraće borbe izvukao vešt看 manevrom. Poginulo je 27 i ranjeno 32 bugarska vojnika i policajca. Odred je imao 3 mrtva, 7 ranjenih i 1 zarobljenog. Među poginulim bio je 1 komandant odreda Ratko Pavlović, Čičko, narodni heroj.
20. april
- Kod s. G. Livoća (blizu Gnjilana) NOP odred Emin Duraku-t vodio oštru borbu protiv nadmoćnih poternih snaga italijanske vojske, karabinijera i milicije. Po padu mraka on se, pomognut od meštana, probio iz okruženja ka s. Gradisti. pretrpevši gubitke od 1 mrtvog i 1 ranjenog.
29. april
- U s. C'reviću (kod Petrovaradina) delovi 3. NOP odreda 3. operativne zone NOV i PO Hrvatske napali žand. stanicu, opštinsku stražu i finansijsku postaju, te posle kraće borbe razoružali žandarme, linanse i opštinske stražare (docnije ili pustili na slobodu), zaplenivši 21 pušku, uništili tt uređaje u pošti i zapalili opštinsku arhivu.
- April k.
- Izvršena reorganizacija i proširenje OK KPJ za Srem.
 - Iz s. Parage (kod Bač. Palanke) prešao u Srem jedan član ranijeg PK radi uspostavljanja veze sa PK KPJ za Vojvodinu, koji je krajem januara obrazovan.
 - U Vrbasu, povodom 1. maja PK KPJ za Vojvodinu izdao proglas narodima Bačke i Baranje, s pozivom da se ne odazivaju naredbi o stupanju u neprijateljsku vojsku, nego da prikupljaju oružje i pridružuju se jedinicama NOVJ.
- April
- Po naređenju delegata VŠ NOV i POJ Svetozara Vukmanovića Tempa, formiran Štab kosovske operativne zone NOV i PO Kosova i Metohije.
 - U Prizrenu, u prisustvu delegata CK KPJ i VŠ Svetozara Vukmanovića Tempa, GŠ NOV i PO i Oblasni komitet KPJ za Kosovo i Metohiju održali sastanak na kome su razmotrili opšte stanje, mere za dalje širenje NOB-a i oblike saradnje sa NOP-om Albanije.

april 1943.

SRBIJA

april 1943.

- Po naređenju delegata VS NOV i POJ Svetozara Vukmanovića Tempa, formiran Slab metohijske operativne zone NOV i PO Kosova i Metohije.
- U s. Pećincima (kod Rume) formirana Komanda područja za Srem. u s. Novim Karlovcima Komanda mesta Pazova, a u s. Višnjicevu Komanda mesta Sid.
- U Sumi Lipovici (blizu Lipljana) italijanski vojnici i milicija uništili grupu od 12 pristalica NOP-a koji su pošli u partizane.
- U s. Simanovcima (kod Pazove) formiran SNO odbor za srez zemunski.
- Obrazovan odbor AFZ-a za srez zemunski.
- U Zemunu, mesto dotadašnjeg Mesnog partijskog povereništva, formiran Gradski komitet KPJ; ponovo formiran Mesni komitet SKOJ-a, od 5 članova i prvi Mesni odbor AF2-a od 7 članova.
- U s. Banatskom Višnjicevu (kod Zrenjanina) osnovan ilegalni MNO odbor od 6 članova.

